

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2544 ในเขตกรุงเทพมหานคร และทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. แบ่งเขตในกรุงเทพมหานครออกเป็นเขตต่าง ๆ ตามเขตปกครองดังต่อไปนี้

1) เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ประกอบด้วยเขตต่าง ๆ 20 เขต คือ ดุสิต พญาไท ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย พระนคร บางรัก สัมพันธวงศ์ ห้วยขวาง ธนบุรี คลองสาน บางกอกใหญ่ จตุจักร บางซื่อ ราชเทวี สาทร คลองเตย วัฒนา บางคอแหลม ยานนาวา และบางกอกน้อย

2) เขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง ประกอบด้วย 11 เขต คือ ลาดพร้าว พระโขนง บางเขน บางกะปิ บึงกุ่ม ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ ดอนเมือง จอมทอง บางพลัด และประเวศ

3) เขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ประกอบด้วย 7 เขต คือ หนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง บางขุนเทียน ตลิ่งชัน หนองแขม และวังทองหลาง

2. สุ่มเขตต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวแทนของเขตการปกครอง ของกรุงเทพฯ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1) เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ได้เขตที่เป็นตัวแทน 4 เขต คือ เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตพญาไท และเขตวัฒนา

2) เขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง ได้เขตที่เป็นตัวแทน 3 เขต คือ เขตพระโขนง เขตลาดพร้าว และเขตบึงกุ่ม

3) เขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ได้เขตที่เป็นตัวแทน 2 เขต คือ เขตวังทองหลาง และเขตมีนบุรี

3. นำรายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาซึ่งตั้งอยู่ในเขตที่ได้รับการสุ่มเลือกมาทำการคัดเลือก โรงเรียนที่เหมาะสมจะเก็บกลุ่มตัวอย่างโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมดังนี้

- 1) เป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็นสายการเรียน หรือแผนการเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สายการเรียนขึ้นไป
- 3) มีจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่น้อยกว่า 1200 คน

4. ผลการคัดเลือกได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) เขตกรุงเทพมหานคร ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
- 2) เขตกรุงเทพมหานครกลาง ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โรงเรียนหอวัง และโรงเรียนนวมินทร์ราชูทิศ
- 3) เขตกรุงเทพมหานครนอก ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทน จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ และโรงเรียนเศรษฐบุครบำเพ็ญ

5. ทำการสุ่มเลือกจำนวนนักเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 80 คน จากจำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดของแต่ละโรงเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด 9 โรงเรียน ดังนั้นจึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 720 คน ซึ่งในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยพยายามสุ่มกระจายอย่างทั่วถึงเพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนในแต่ละโรงเรียน และในแต่ละสายการเรียน มีสิทธิ์ที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อนักเรียน หรือเลขประจำตัวนักเรียน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยไปแจกให้นักเรียนตามรายชื่อที่ได้ทำการสุ่มได้ มาทำแบบสอบถามโดยผู้วิจัยรอเก็บแบบสอบถามกลับมาเลข อย่างไรก็ตามในการเก็บข้อมูลในระดับโรงเรียนนี้ บางครั้งผู้วิจัยพบปัญหาว่า ในบางโรงเรียนนั้นผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการสุ่มคัดเลือกไว้ล่วงหน้าได้ เนื่องจากเหตุขัดข้องของทางโรงเรียนดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนคนอื่นแทนเมื่อเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 720 ชุดเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่มเลือกมา แต่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 630 ชุดคิดเป็นร้อยละ 87.50 ซึ่งแสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนที่แจก	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
1. โรงเรียนราชวินิตมัธยม	80	75	93.75
2. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	80	60	75.00
3. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	80	78	97.50
4. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	80	70	87.50
5. โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย	80	77	96.25
6. โรงเรียนหอวัง	80	65	81.25
7. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ	80	70	87.50
8. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	80	65	81.25
9. โรงเรียนเศรษฐบุทรบำเพ็ญ	80	70	87.50
รวมทั้งสิ้น	720	630	87.50

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา พบว่ามีแบบสอบถามที่ได้รับการตอบอย่างสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้จำนวน 600 ชุด ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อจากนี้ไป ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดเชาวน์อารมณ์ ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้
 - 1) ศึกษา เอกสาร คำรา เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - 2) คัดเลือกข้อคำถามจากแบบวัดเชาวน์อารมณ์ของ Goleman, Salovey , Cooper & Sawaf และ Bar-on รวมทั้งนักจิตวิทยาคนอื่น ๆ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามกรอบแนวคิดของเชาวน์อารมณ์ สร้างเป็นแบบวัดเชาวน์อารมณ์ฉบับร่าง
 - 3) นำแบบวัดเชาวน์อารมณ์ฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตาม

เนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดเชาวน์อารมณ์ในแต่ละองค์ประกอบ ผู้เชี่ยวชาญที่กรูณาตรวจแบบสอบถามจำนวน 5 ท่าน เป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเชาวน์อารมณ์ และเป็นผู้ร่วมพัฒนาแบบวัดเชาวน์อารมณ์มาตรฐานของประเทศไทยจำนวน 4 ท่าน และหัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนจิตรลดา 1 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา กับลักษณะเชาวน์อารมณ์แต่ละด้านแต่ละองค์ประกอบเป็นรายข้อ ลงในแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ตามวิธีของ Hamphill & Westie (อ้างในวิราพร พงศ์อาจารย์, 2541)

ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด			
ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....			
กรุณาให้คะแนนพิจารณา โคตเขียนเครื่องหมาย / ลงในแบบประเมินตามเกณฑ์ ให้คะแนน +1 คะแนน ถ้ารู้สึกว่ามีใจว่าข้อคำถามวัดจุดประสงค์นั้น ให้คะแนน 0 คะแนน ถ้ารู้สึกไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดจุดประสงค์นั้น ให้คะแนน -1 คะแนน ถ้ารู้สึกว่ามีใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์นั้น			
1. ด้านเชาวน์อารมณ์ในตนเอง			
1.1 การตระหนักรู้ในตนเอง			
ข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณา		
	+1	0	-1
1. ฉันสามารถบอกถึงความรู้สึกของตนเองได้			
2. ฉันรู้ว่าตัวเองกำลังโกรธ			
ข้อเสนอแนะ			
.....			

4) นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 มาหาค่าเฉลี่ย เรียกว่า ค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item – Object Congruence) หรือ IOC จากนั้นนำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ไปแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (IOC) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าคำถามมีความตรงตามเนื้อหา เพราะวัดตามจุดประสงค์ได้จริงค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามขาดความตรงเชิงเนื้อหา เพราะไม่ได้วัดตามจุดประสงค์ต้องตัดทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ (อ้างถึงโดย ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539)

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดเชาวน์อารมณ์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นแบบวัดเชาวน์อารมณ์ฉบับที่นำไปทดลองใช้ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดเชาวน์อารมณ์

6) นำแบบวัดเชาวน์อารมณ์ไปทดลองใช้ 2 ครั้งเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ดังนี้ ครั้งที่ 1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อ โดยทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจิตรลดา จำนวน 100 คน มีวิธีการหาค่าอำนาจจำแนก ดังต่อไปนี้

- (1) เปลี่ยนระดับความคิดเห็นให้เป็นคะแนน ตามข้อความเชิงบวก หรือข้อความเชิงลบ ลงในแบบฟอร์มที่จัดทำขึ้น
 - (2) รวมคะแนนทั้งฉบับ
 - (3) เรียงคะแนนที่ได้จากมากไปหาน้อย แล้วแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกลุ่มละ 25 % โดยกลุ่มสูงมีจำนวน 25 คน ที่ได้คะแนนจากสูงสุดลงมา ส่วนกลุ่มต่ำมีจำนวน 25 คน ที่ได้คะแนนจากต่ำสุดขึ้นไป
 - (4) แจกแจงความถี่ของข้อคำถามแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำคำนวณค่าเฉลี่ย ของข้อความแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 - (5) คำนวณค่าความแปรปรวนของแต่ละข้อ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 - (6) คำนวณหาค่า t ของแต่ละข้อความ
 - (7) คัดเลือกข้อที่ได้ค่า t ตั้งแต่ 1.75 หรือ 2.00 (มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ขึ้นไป) ซึ่งถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกสูง อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยเลือกข้อที่มีค่า t จากสูงสุดลดหลั่นลงมาจนถึงต่ำสุด จนได้จำนวนข้อคำถามต้องการ
- ครั้งที่ 2 หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบวัดที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์และจำนวนที่ต้องการแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนทิวไผ่งามจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (α) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งคิดแปลงมาจากสูตร KR_{20} (Wiersma & Jurs อ้างใน วิราพร พงศ์อาจารย์, 2541 : 233 – 234) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* ซึ่งมีวิธีการดังนี้
- (1) รวมคะแนนรายข้อของทุกคน
 - (2) หาค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 - (3) หาค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

(4) กำหนดค่าดัชนีความเที่ยง

7) นำแบบวัดเชาวน์อารมณ์ที่ทดลองใช้ และหาค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย จัดทำเป็นแบบวัดเชาวน์อารมณ์ฉบับจริงที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเชาวน์อารมณ์ 12 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

- (1) การตระหนักรู้ตนเอง
- (2) การยอมรับในตนเอง
- (3) การพึ่งพาตนเอง
- (4) การควบคุมอารมณ์ตนเอง
- (5) การปรับตัว
- (6) การตั้งใจให้บรรลุเป้าหมาย
- (7) การมองโลกในแง่ดี
- (8) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- (9) การรับผิดชอบต่อสังคม
- (10) การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
- (11) การจัดการกับความขัดแย้ง
- (12) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบย่อยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ เป็นข้อความเชิงบวก 55 ข้อ และข้อความเชิงลบ 5 ข้อ

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

2) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ได้แนวคิดของ Schaefer (1956, :173-361) และของ Becker (1964 :169 - 208) เป็นแนวคิดหลักในการสร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ

(2) วิเคราะห์ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ ออกเป็น

พฤติกรรมที่วัดได้ตามแนวของ Schaefer and Bell (1959:339 – 361) และ สภาวัฒนธรรมไทย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

(3) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาตรวจสอบความตรง และความครอบคลุมเนื้อหาของการเลี้ยงดูแต่ละแบบ

3) ผู้วิจัยออกแบบข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

(3) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

4) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มาทำเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ตามวิธีของ Hampbill & Westie (1997)

5) ปรับปรุงแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่จะทดลองใช้

6) นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่พัฒนาขึ้น และผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ 2 ครั้งเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจิตรลดาจำนวน 100 คน โดยมีวิธีการหาค่าอำนาจจำแนกดังนี้

(1) เปลี่ยนระดับความคิดเห็น ให้เป็นคะแนนตามข้อความเชิงบวกหรือเชิงลบลงในแบบฟอร์มที่จัดทำขึ้น

(2) รวมคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

(3) เรียงคะแนนที่ได้จากมากไปหาน้อย แล้วแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25% โดยกลุ่มสูงมีจำนวน 25 คน ที่ได้จากคะแนนสูงสุดลงมา ส่วนกลุ่มต่ำมีจำนวน 25 คน ที่ได้คะแนนจากต่ำสุดขึ้นมา

(4) แจกแจงความถี่ของข้อคำถามแต่ละข้อ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

(5) คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคำนวณค่าความแปรปรวนของข้อคำถามของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

(6) คำนวณค่า t ของแต่ละข้อคำถาม

(7) คัดเลือกข้อคำถามที่ได้ค่า t ตั้งแต่ 1.75 – 2.00 (มีนัยสำคัญที่

ระดับ 0.05) ขึ้นไปจึงถือได้ว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยเลือกข้อที่มีค่า r จากสูง ต่ำลงมาจนถึงต่ำสุด จนได้จำนวนข้อคำถามที่ต้องการ

ครั้งที่ 2 หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบวัดที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์และจำนวนที่ต้องการแล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน ทิวไผ่งามจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (α) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอล ฟ่า (α - Coefficient) ของ Cronbach เช่นเดียวกับแบบวัดเขาวนอารมณ์ และใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ ซึ่งดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- (1) รวมคะแนนรายข้อของทุกคน
- (2) หาค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
- (3) หาค่าความแปรปรวนของทั้งฉบับ
- (4) คำนวณค่าดัชนีความเที่ยง

7) นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่ทดลองใช้และหาค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงแล้วมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูฉบับจริงที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 3 รูปแบบดังนี้คือ

- (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 4, 7, 8, 10, 12, 20, 22, 24, 27
- (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 3, 6, 11, 14, 17, 21, 23, 26, 29
- (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 5, 9, 13, 15, 16, 18, 19, 25, 28, 30

8) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นมาตราประเมินค่า 5 อันดับ การให้คะแนนแบ่งตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้คือ

ทำให้เป็นประจำ	ให้ 5 คะแนน
ทำบ่อย ๆ	ให้ 4 คะแนน
ทำบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ทำนานครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยทำเลย	ให้ 1 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนการอบรมการเลี้ยงดูแต่ละแบบ ผู้ตอบแบบสอบถามคนใดได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งมากกว่าเลี้ยงดูอีก 2 แบบ ตั้งแต่ 15 คะแนนขึ้นไป จะถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น แต่ถ้าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่สูงสุดต่างกับอีก 2 แบบไม่ถึง 10 คะแนน ข้อมูลนั้นต้องตัดทิ้ง การเอาความแตกต่างของ 10 คะแนน หรือเท่ากับคะแนนเต็มของ 2 ข้อคำถามนั้นก็เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของการอบรมเลี้ยงดูได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในงานวิจัยในอดีตที่เป็นที่ยอมรับได้ (รัฐกมล, 2535) เมื่อผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบวัดเชาวน์อารมณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจนได้ฉบับจริงที่จะนำไปเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำทั้งแบบวัดเชาวน์อารมณ์และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู มารวมกันเป็นแบบสอบถามฉบับจริงที่จะนำไปเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามฉบับจริงนี้ แบ่งเนื้อหาของข้อคำถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลทั่ว ๆ ไปของนักเรียน เช่น อายุ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสายการเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่

ตอนที่ 2 แบบวัดเชาวน์อารมณ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

จากนั้นผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้แบบสอบถาม โดยในคู่มือนี้ได้อธิบายวิธีการใช้แบบสอบถาม วิธีการตอบข้อคำถามและกำหนดเวลาในการทำแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานในการเก็บข้อมูล และสามารถขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำของแต่ละโรงเรียนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์ผลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ทุกโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยื่นต่อ ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุกโรงเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ

4. นำแบบสอบถามซึ่งนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแล้ว มาตรวจให้คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

คุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือขึ้น 2 ชุด คือ เครื่องมือวัดเชาวน์อารมณ์และเครื่องมือวัดการอบรมเลี้ยงดู โดยเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้ผลสรุปดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือ	ค่าความแปรปรวน รายข้อ	ค่าความแปรปรวน ทั้งฉบับ	ค่าความเที่ยง
แบบวัดเชาวน์อารมณ์	37.66	289.42	0.8862
แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู	39.42	268.73	0.9213

หมายเหตุ รายละเอียดของวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม SPSS/PC+ ในการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

- นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดเชาวน์อารมณ์ มาหาค่ามัธยิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกตามเพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- วิเคราะห์ข้อมูลระดับเชาวน์อารมณ์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเปรียบเทียบระดับเชาวน์อารมณ์
- หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับเชาวน์อารมณ์กับตัวแปรคัดสรรที่ค้องการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง
- วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระดับเชาวน์อารมณ์กับตัวแปรคัดสรรแต่ละตัว โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression)